

Klage over forbud mod visse pesticider

25. september 2025

Konklusion:

Forbud mod pesticider, der indeholder PFAS, er i strid med EU's proportionalitetsprincip.

Miljøstyrelsen, som en dansk statslig myndighed, er underlagt proportionalitetsprincippet.

I henhold til dette princip skal EU-foranstaltninger

- være egnede til at nå det ønskede mål
- være nødvendige for at nå det ønskede mål
- ikke pålægge den enkelte en byrde, der er urimelig stor i forhold til det mål, der skal nås (proportionalitet i snæver betydning).

Landbrugets anvendelse af pesticider med indhold af PFAS udgør en **uvæsentlig** del af den samlede PFAS-belastning.

Indhold af PFAS i atmosfæren er større end grænseværdien for godkendelse af pesticider i Danmark. Tilsvarende er indholdet af PFAS i havet globalt højere end grænseværdien for pesticider.

Indhold af PFAS i økologisk dyrket jord har samme indhold som i konventionelt dyrket jord.

Sagt med andre ord: PFAS og nedbrydningsproduktet TFA fra pesticider udgør ingen risiko for drikkevandet og menneskers sundhed og levealder.

Miljøstyrelsen bør gå efter de lavest hængende frugter – i stedet for at prøve at plukke dem højest i træet.

Eventuelle forbud eller begrænsninger bør foretages i samarbejde med andre EU-lande. Forureningen er global, og forbud mod pesticider i Danmark nationalt er uden virkning for forureningen.

Miljøstyrelsen bør i stedet rette fokus mod effekter, der kan gøre en forskel.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

Miljøstyrelsen har d. 7. juli 2025 udstedt forbud mod 23 pesticider.

Det drejer sig om følgende aktivstoffer: fluazinam, fluopyram, diflufenican, mefentrifluconazol og tau-fluvalinat, samt flonicamid.

Baggrund for indsendelse af fornyet klage over forbud mod visse pesticider.

Miljøstyrelsen har i svar 25. august afvist klage fra AgroPro Danmark, indsendt 21. juli 2025, med de argumenter at:

AgroPro Danmark ikke er klageberettiget, da virksomheden ikke har partstatus. Det vil sige ikke er økonomisk berørt af forbuddet. Dette er ikke korrekt, da vores kunders økonomi er afgørende for vores eksistens.

Henvisning til EU's proportionalitetsprincip i EU-traktatens artikel 5, stk. 4, ikke er relevant for nærværende sag, idet artikel 5, stk. 4, alene finder anvendelse for EU'S institutioner. Dette er ikke korrekt, da alle danske institutioner er underlagt EU-forordninger, samt dansk forvaltningsret.

Klage berettigede:

AgroPro Danmark klager over forbud mod visse pesticider på vegne af følgende landbrugere:

		CVR	adresse	areal hektar
Kongea Agro	Peter Rostgaard Andersen	34725675	Haderslevvej 9B, 6630 Rødding	2900
Fruedal	Hans Pedersen	45143805	Jegstrupvej vest 140, 8800 Viborg	3000
Palle Sørensen	Samsø	20994878	Præstegaardsvej 8, 8305 Samsø	158
Langagergaard	Ejnar Svane Nielsen	25336976	Langå mark 24, 8870 Langå	510
Uhrenholt Agro	Anders Uhrenholt Jensen	32496873	Bøelvej 13, 6880 Tarm	1300
				7868

Alle er voldsomt økonomisk berørte af forbud mod de berørte pesticider og er derfor repræsentative for alle danske landmænd.

Beskrivelse af de fem klageberettigede landbrug:

Kongea Agro er beliggende i Københoved, ikke langt fra Vejen i Sønderjylland. Virksomheden dyrker ca. 2.900 hektar. Heraf ca. 700 hektar kartofler. Virksomheden har investeret store beløb i kartoffelproduktion. Købt andele for få lov til at producere. Købt grej til håndtering af de store mængder afgrøder. På de øvrige arealer dyrkes vinterhvede, maltbyg, vinterraps m.m. Kongea Agro vil lide meget store tab, hvis forbuddene mod de seks pesticider bliver implementeret. Specielt for kartoflerne kan virksomheden se ind i tab i størrelsesordenen 30 millioner kroner/årligt. Hertil skal lægges potentielle årlige tab på 4-5 millioner i tab for de øvrige afgrøder.

Fruedal er beliggende ved Jegstrup, ikke langt fra Viborg. Fruedal er ramt tilsvarende Kongea Agro. Regnestykket vil være tilsvarende. Et årligt tab på samlet set 30-35 millioner kroner årligt, hvis pesticiderne bliver forbudt. Blandt andet vil bedriften blive nødsaget til at stoppe produktionen af læggekartofler og stivelseskartofler, som virksomheden har investeret store summer i inden for de seneste år.

Palle Sørensen er beliggende på Samsø. Han er selvsagt storproducent af kartofler, både spise og stivelseskartofler. Derudover dyrkes andre afgrøder, som også vil blive ramt hårdt af forbuddene. Der er mange små marker på Samsø, som kræver en særlig indsats. Det vil blive svært at opretholde landbrugsproduktionen, hvis forbud mod de seks pesticider gennemføres.

Ejnar Svane, Langagergaard ved Langå i Nordjylland er også hårdt ramt, som følge af at han producerer blandt andet svinefoder på sine marker. Ud over det direkte tab i afgrøderne, svarende til ca. 2.000 kroner pr. hektar, skal Svane ud at købe foder ind, som han ellers i dag selv kan

producere. Derved er hans tab dobbelt og vil i runde tal svare til mere end to millioner årligt, hvis forbud mod de seks pesticider fastholdes.

Uhrenholt Agro v/ Anders Uhrenholt er beliggende ved Tarm i Vestjylland. Anders Uhrenholt er en ung nystartet ung landmand. Ud over drift af ca. 1.300 hektar, driver Uhrenholt også maskinstation, hvor han er afhængig af indtjening fra de lokale landmænd, som også rammes af forbuddet.

Anders Uhrenholt har også investeret store summer i kartoffelproduktionen, for sikre overlevelse. Denne investering kan vise sig at være fatal, hvis forbuddet træder i kraft. Kartoffelproduktion uden effektive skimmelsvampemiddel vil ikke længere være rentabel.

Tilbage står Anders Uhrenholt, lige som de andre fire klageberettigede og det øvrige danske landbrug, med store investeringen og begrænsede indtægter fremover. Marginalerne er små i dansk landbrug. Der er ikke plads til et potentielt tab på mindst to tusinde kroner pr. hektar, efter forbuddet mod de seks pesticider.

Proportionalitetsprincippet er gældende for alle danske institutioner

Miljøstyrelsen, som en dansk statslig myndighed, er underlagt proportionalitetsprincippet.

Hvad betyder proportionalitetsprincippet?

En myndighed må ikke gå videre end nødvendigt for at opnå et lovligt mål.

Indgreb, krav eller forbud skal stå i rimeligt forhold til formålet.

Hvis et mindre indgribende tiltag kan opfylde formålet lige så godt, skal det vælges.

Retligt grundlag

Dansk forvaltningsret

Proportionalitetsprincippet er en almindelig retsgrundsætning i dansk forvaltningsret.

Det gælder for alle myndigheder, herunder Miljøstyrelsen.

EU-retten

På miljø- og pesticidområdet arbejder Miljøstyrelsen ofte med EU-forordninger og direktiver.

Proportionalitet er et grundlæggende princip i EU-retten (TEU art. 5, stk. 4).

Når Miljøstyrelsen anvender eller fortolker EU-regler, er de derfor dobbelt bundet: både af dansk forvaltningsret og af EU's proportionalitetsprincip.

Konsekvens

Hvis Miljøstyrelsen fx indfører en restriktion på brug af et pesticid, skal de kunne vise:

at det er egnet til at beskytte miljø eller sundhed,

at det er nødvendigt (ingen mildere middel kan opnå samme effekt), og

at det er afbalanceret (fordele opvejer ulemper for landbrug/erhverv).

Forbuddet er i strid med proportionalitetsprincippet ud fra følgende:

- Indgrebet er **unødvendigt** for at nå det formål, Miljøstyrelsen forfølger.
- Indgrebet er **for vidtgående** i forhold til formålet.
- Indgrebet **rammer fødevareproducenter for hårdt** i forhold til det, man vil opnå.

Vi henviser til proportionalitetsprincippet i **forvaltningsretten** og **EU-retten**

Baggrund for klagen

PFAS findes alle steder: I atmosfæren, havet, grundvandet, spildevandet, affaldsprodukter fra industrien, byggematerialer, fødevarer, tekstiler, kølemidler, imprægnering, cykelolie, urremme, tandtråd, pizzabakker, stegepander, rengøringsmidler, shampoo, makeup og mange andre steder. Kort sagt: **Overalt i vores omgivelser**. I EU er det blevet besluttet at begrænse PFAS og nedbrydningsproduktet TFA fra disse.

Denne beslutning bakker vi op omkring. Imidlertid skal et forbud være i overensstemmelse med **Proportionalitetsprincippet**.

Proportionalitetsprincippet er fastsat i [artikel 5](#), stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union (EU). Det har til formål at fastsætte handlinger, som foretages af EU's institutioner inden for bestemte rammer.

I henhold til dette princip skal EU-foranstaltninger

- **være egnede** til at nå det ønskede mål
- **være nødvendige** for at nå det ønskede mål
- **ikke pålægge den enkelte en byrde**, der er urimelig stor i forhold til det mål, der skal nås (proportionalitet i snæver betydning).

Proportionalitetsprincippet er tæt forbundet med **nærhedsprincippet**, som kræver, at EU kun træffer foranstaltninger, hvis de er mere effektive end de foranstaltninger, der træffes på nationalt, regionalt eller lokalt plan.

Kriterierne for anvendelsen af begge principper er fastsat i protokollen ([nr. 2](#)) om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, der er knyttet som bilag til traktaterne.

I tilfælde af overtrædelse af proportionalitetsprincippet kan ansøgerne – hvis betingelserne er opfyldt – anfægte gyldigheden af de pågældende foranstaltninger overfor Den Europæiske Unions Domstol.

<https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html>

Proportionalitetsprincippet er en **retsgrundsætning**, der sikrer, at offentlige myndigheder og institutioner ikke træffer mere indgribende beslutninger end nødvendigt. Det kræver, at enhver handling eller foranstaltning skal være både egnet, nødvendig og stå i et rimeligt forhold til det ønskede mål (11. dec. 2023).

- Er forbuddet **egnet** til at opnå den ønskede effekt?
- Er forbuddet **nødvendigt**?
- Står forbuddet i **et rimeligt forhold** til det ønskede mål?
- Er der **andre og mindre vidtrækkende muligheder** for begrænsning af PFAS?

- Er der **foranstaltninger**, der kan begrænse risikoen for udvaskning?

Gennemgang af de enkelte pesticiders aktivstoffer

(Aktivstof / Eksempel på markedsført handelsnavn)

1. **Mefentrifluconazol / Balaya**. Anvendes som det væsentligste svampemiddel i følgende afgrøder: Alle kornarter.
2. **Fluopyram / Propulse SE 250**. Anvendes som et af de væsentligste svampemidler i følgende afgrøder: Korn, raps, majs, kartofler og frøgræs på friland.
3. **Diflufenican / DFF**. Anvendes som ukrudtsmiddel i følgende afgrøder: Vinter- og vårhvede, vinter- og vårbyg, vinterrug og tritcale. Desuden som off-label godkendelse i en lang række afgrøder: Spelt, purløg, gulerod, pastinak, persillerod, planteskolekulturer, timian, frøgræsser, kirsebær, blommer, æbler, fodermajs, kløver, lucerne, dild, kørvel, purløg, skorzonnerod, ærter, lupin til produktion af frø på friland, skovbrug, juletræer, pyntegrønt, læhegn, energiafgrøder på friland, elefantgræs, solbær, ribs, stikkelsbær, blåbær, aronia og hyben.
4. **Tau-fluvalinat / Mavrik**. Anvendes som et af de væsentligste insektmidler i følgende afgrøder: Korn, raps, rybs, hør, ærter, bønner, kartofler, kål og juletræer.
5. **Flonicamid / Teppeki**. Anvendes som insektmiddel indenfor frilandsgartneri og landbrug.
6. **Fluazinam / Shirlan Ultra**. Anvendes til svampebekæmpelse i kartofler og løg.

Konsekvenser af et forbud

Forbuddene mod ovennævnte 6 aktivstoffer vil få uoverskuelige økonomiske konsekvenser for dansk planteproduktion og bringe anvendelsen af planteværnsmidler 20 år tilbage i tiden.

Ad 1 og 2: Balaya og Propulse SE 250

Balaya og **Propulse** er de eneste svampemidler, som er blevet godkendt i Danmark til kornproduktion de seneste 15 år. I forvejen mangler vi effektive svampemidler i kornavlens forhold til vores nabolande pga. de restriktive krav til godkendelse af nye pesticider i Danmark.

Samtidig er disse to midler de mest effektive svampemidler, vi har i Danmark. Forbuddet vil medføre større angreb af svampe i afgrøderne samt øge anvendelsen af fungicider. Årsagen til dette er, at der skal anvendes større mængder af gamle midler – kun for at få en rimelig effekt, der dog slet ikke kan kompensere for manglen på de nyere midler.

De to midler anvendes kun i afgrøder med stor bladmasse og i perioder med lille risiko for udvaskning. Midlerne udbringes aldrig på jord uden afgrøder.

Forbuddet mod Balaya og Propulse er i strid med proportionalitetsprincippet

Vi anerkender **ikke**, at Balaya og Propulse medfører en risiko for udvaskning af TFA til grundvandet.

Forbuddet mod Balaya og Propulse overholder ikke proportionalitetsprincippet på følgende punkter:

1. Forbuddet er ikke egnet til det ønskede formål, da der ikke kan ske udvaskning til grundvandet.
2. Forbuddet er ikke nødvendigt. Samtidig er det alt for vidtgående.
3. I forhold til de meget store miljømæssige konsekvenser (øget forbrug af andre midler) og økonomiske konsekvenser står forbuddet ikke i et rimeligt forhold til at opnå det ønskede mål.
4. Der kunne gennem EU, stilles et krav om fremtidig udvikling af midler uden indhold af PFAS. Indtil da er midlerne godkendt.
5. Anvendelsen af midlerne skal præciseres således, at de kun må anvendes inden for vækststadier, der sikrer, at plantemassen dækker jordoverfladen helt eller delvist.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

Ad 3: DFF

DFF er et effektivt og økonomisk fordelagtigt ukrudtsmiddel i en lang række afgrøder. Midlet kan ikke erstattes af andre tilsvarende ukrudtsmidler, og forbuddet vil efterlade et stort hul i ukrudtsbekæmpelsen af danske afgrøder. DFF fungerer som resistensbryder i forhold til en lang række andre ukrudtsmidler.

Der anvendes i gns. meget små mængder diflufenican pr. hektar (75 gram aktivstof). Der skal bruges meget større mængder af alternative midler, for at erstatte diflufenican fx Boxer (3.200 gram aktivstof/ha.) Aktivstoffet ligger som en film på jorden og virker spirehæmmende overfor en lang række ukrudtsarter og græsser. Trods den meget store anvendelse af midlet siden 1998 findes der sjældent PFAS eller TFA fra DFF i grundvandet. Dette skyldes midlets evne til at blive på jordens overflade. Det er derfor et forbud med meget store konsekvenser for dansk planteavl – og med en meget lille konsekvens i forhold til TFA i grundvandet.

TriFluPest-rapporten fra 2024 viser, at PFAS-pesticider slet **ikke er "forever"**. F.eks. kunne blot ca. 30 % af diflufenican genfindes efter ét år i jorden – og blot ca. 3 % blev til TFA. Til trods for påstanden om 'evighedskemikalier' kan det være rigtigt for nogle produkter, men tilsyneladende ikke for pesticider. Dette forhold bør undersøges nærmere, inden der foretages skridt i retning af et forbud.

TriFluPest er et projekt udført af GEUS (Geological Survey of Denmark and Greenland), og det handler om nedbrydningen af visse pesticider til trifluoreddikesyre (TFA). TFA er en ultrakortkædet PFAS-forbindelse, der kan dannes i naturen ved nedbrydning af fluorpesticider og andre organiske stoffer.

<https://mst.dk/publikationer/2024/december/triflupest>

Forbuddet mod DFF er i strid med proportionalitetsprincippet

Vi anerkender **ikke**, at DFF medfører risiko for udvaskning af TFA til grundvandet.

Forbuddet mod DFF overholder ikke proportionalitetsprincippet på følgende punkter:

1. Forbuddet er ikke egnet til det ønskede formål, da der ikke sker udvaskning til grundvandet.
2. Forbuddet er ikke nødvendigt. Samtidig er det alt for vidtgående.
3. I forhold til de meget store miljømæssige (øget forbrug af andre ukrudtsmidler) og økonomiske konsekvenser (flere hundrede kroner/ha) står forbuddet ikke i et rimeligt forhold til at opnå det ønskede mål.
4. Der kunne stilles et krav gennem EU, om fremtidig udvikling af midler uden indhold af PFAS. Indtil da, er midlerne godkendt.
5. Anvendelse præciseres således at midlerne kun må anvendes i perioder uden risiko for udvaskning, som følge af anvendelse op til store regnskyl. DFF er godkendt af Miljøstyrelsen, da risiko for

udvaskning af aktivstoffet overholder danske regler for godkendelse. Dette bør også være gældende, trods indhold af PFAS i produktet.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

Ad 4: Mavrik

Mavrik er et bi- og miljøvenligt insektmiddel. Det er et gammelt insektmiddel, der stadig er blandt de bedste. Midlet må anvendes i fuld blomst i mange kulturer, da midlet ikke skader bier, men virker selektivt mod de angribende insekter.

Effekt på nyttedyr

Mavrik er skånsom over for flere nytteinsekter som løbe- og rovbiller, snyltehveps og voksne mariehøns.

Forbuddet vil medføre en invasion af insekter med store økonomiske konsekvenser for dansk planteavl.

Et forbud mod Mavrik vil få uoverskuelige konsekvenser i forhold til at bekæmpe skadelige insekter i rigtig mange afgrøder. Trods den store anvendelse er der endnu ikke konstateret resistens mod midlet, og trods den store anvendelse er der ikke konstateret TFA i grundvandet, som følge af anvendelse af midlet.

Mavrik anvendes på etablerede afgrøder

Da midlet anvendes på etablerede afgrøder, er det uden betydning, at midlet indeholder PFAS. Der kan ikke ske udvaskning til grundvandet, når planterne optager og nedbryder aktivstoffet.

Forbuddet mod Mavrik (alene pga. indholdet af PFAS) er i strid med proportionalitetsprincippet

Vi anerkender **ikke**, at Mavrik medfører en risiko for udvaskning af TFA til grundvandet.

Forbuddet mod Mavrik overholder ikke proportionalitetsprincippet på følgende punkter:

1. Forbuddet er ikke egnet til det ønskede formål, da der ikke sker udvaskning til grundvandet.
2. Forbuddet er ikke nødvendigt. Samtidig er det alt for vidtgående.
3. I forhold til de meget store miljømæssige (øget forbrug af andre mere miljøbelastende insektmidler) og økonomiske konsekvenser, står forbuddet ikke i et rimeligt forhold til at opnå det ønskede mål.
4. Der kunne stilles et krav gennem EU, om fremtidig udvikling af midler uden indhold af PFAS. Indtil da er midlerne godkendt.
5. Anvendelse præciseres således, at midlerne kun må anvendes i perioder uden risiko for kraftig regn. Mavrik er godkendt af Miljøstyrelsen, da risiko for udvaskning af aktivstoffet overholder danske regler for godkendelse. Dette bør også være gældende, trods indhold af PFAS i produktet.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

Ad 5: Teppeki

Teppeki er et insektmiddel, der anvendes til bekæmpelse af insekter i korn, kartofler, æbler, pærer, bederoer samt i friske bønner med bælge og friske ærter med og uden bælge.

Midlet er ikke farligt for bier og andre nyttedyr.

Forbuddet mod Teppeki (alene pga. indholdet af PFAS) er i strid med proportionalitetsprincippet

Vi anerkender **ikke**, at Teppeki medfører en risiko for udvaskning af TFA til grundvandet.

Forbuddet mod Teppeki overholder ikke proportionalitetsprincippet på følgende punkter:

1. Forbuddet er ikke egnet til det ønskede formål, da der ikke sker udvaskning til grundvandet.
2. Forbuddet er ikke nødvendigt. Samtidig er det alt for vidtgående.
3. I forhold til de meget store miljømæssige (øget forbrug af andre mere miljøbelastende insektmidler) og økonomiske konsekvenser, står forbuddet ikke i et rimeligt forhold til at opnå det ønskede mål.
4. Der kunne stilles et krav gennem EU, om fremtidig udvikling af midler uden indhold af PFAS. Indtil da er midlerne godkendt.
5. Anvendelse præciseres således, at midlerne kun må anvendes i perioder uden risiko for kraftig regn. Mavrik er godkendt af Miljøstyrelsen, da risiko for udvaskning af aktivstoffet overholder danske regler for godkendelse. Dette bør også være gældende, trods indhold af PFAS i produktet.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

Ad 6: Shirlan Ultra

Shirlan Ultra er et bredt anvendt svampemiddel i kartofler. Aktivstoffet indgår i en lang række svampemidler, som anvendes i kartofler.

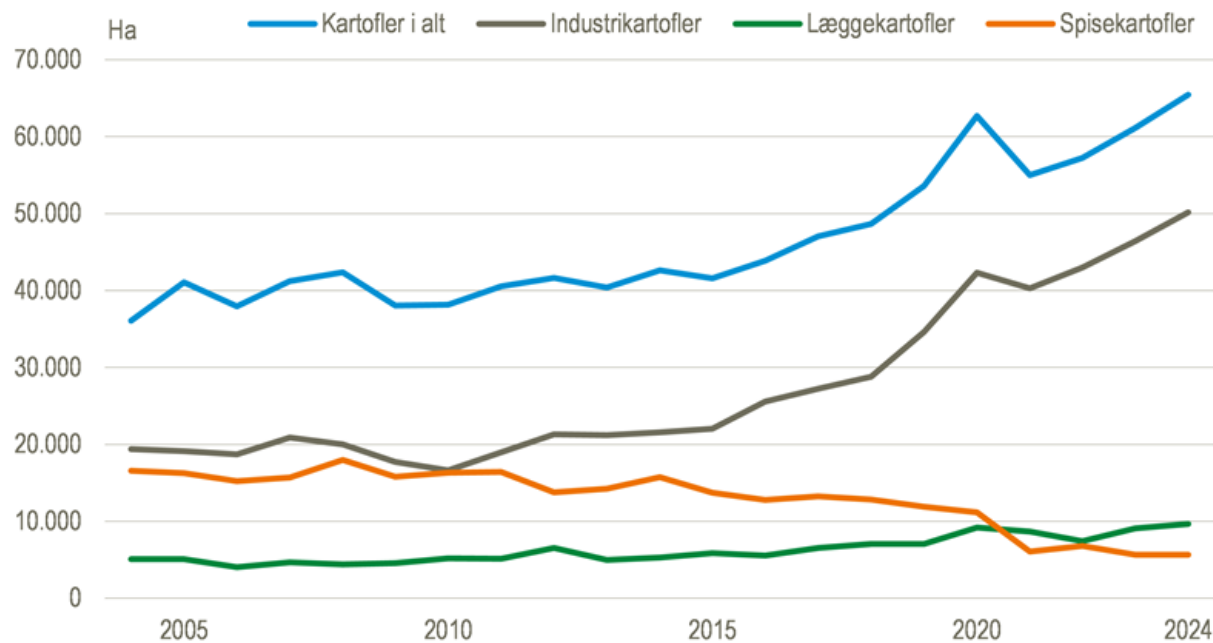
<https://middeldatabasen.dk/Middelvalg.asp?oko=false>

Flere kartofler på de danske marker

Afgrøder i dansk landbrug 2024

De danske landmænd har i de seneste år forøget deres areal med kartofler fra 36.000 ha i 2004 til 65.000 i 2024, en stigning på næsten 60 pct. Der er blevet færre bedrifter med kartofler, men de er til gengæld blevet større. I gennemsnit dyrker en bedrift med kartofler 43 ha mod 15 ha for 20 år siden. Kartofler udgør 2,5 pct. af Danmarks areal med landbrug og gartneri.

Areal med kartofler

Kilde: www.statistikbanken.dk/afg5 og [afg6](http://www.statistikbanken.dk/afg6)

Kartoffelarealerne er stigende i disse år. I 2025 udgør kartoffelarealet mere end 74.000 hektar svarende til ca. 3 % af det samlede landbrugsareal.

Økonomisk udgør kartoffelproduktionen dog en langt større værdi. Dækningsbidraget på en hektar kartofler er op til 10 gange større end på konventionelle afgrøder. Stivelseskartofler er blevet en stor eksportvare.

Skimmel i kartofler er en dødsdom for produktionen

Kartoffelskimmel forebygges. Der anvendes flere midler på skift, hvoraf **Shirlan** er et af dem. Med udsigt til at også andre svampemidler i kartofler forbydes, vil forbuddene være ødelæggende for kartoffelproduktionen.

Det forventes, at eksporten fra industrikartofler vil overstige 1 milliard kroner i 2025. Det er derfor ikke en uvæsentlig branche, der gambles med. Et forbud mod svampemidler i kartofler vil fjerne arealerne med kartofler helt eller delvist.

Forbuddet mod Shirlan Ultra (alene pga. indhold af PFAS) er i strid med proportionalitetsprincippet

Vi anerkender **ikke**, at Shirlan Ultra medfører en risiko for udvaskning af TFA til grundvandet.

Forbuddet mod Shirlan Ultra overholder ikke proportionalitetsprincippet på følgende punkter:

1. Forbuddet er ikke egnet til det ønskede formål, da der ikke sker udvaskning til grundvandet ved anvendelse af midlet.
2. Forbuddet er ikke nødvendigt. Samtidig er det alt for vidtgående.
3. I forhold til de meget store økonomiske konsekvenser, står forbuddet ikke i et rimeligt forhold til at opnå det ønskede mål.
4. Der kunne stilles et krav gennem EU, om fremtidig udvikling af midler uden indhold af PFAS. Indtil da er midlerne godkendt.
5. Anvendelse præciseres således, at midlerne kun må anvendes i perioder uden risiko for kraftig regn. Shirilan er godkendt af Miljøstyrelsen, da risiko for udvaskning af aktivstoffet overholder danske grænseværdier for godkendelse. Dette bør også være gældende, trods indhold af PFAS i produktet.

Klagerne, repræsenteret ved AgroPro Danmark, ønsker en udsættelse af forbud, til Miljøstyrelsen har godkendt pesticider uden indhold af PFAS, som kan dække samme virkningseffekt, som de midler, som Miljøstyrelsen ønsker at forbyde.

TFA

TFA i økologiske æg

<https://www.food.dtu.dk/newsarchive/2023/01/pfas-fundet-i-oekologiske-aeg>

Atmosfærisk deposition samt PFAS-indholdet i fiskemel som del af hønsefoder viser endnu en gang, at PFAS er alle vegne, uanset hvad vi forbyder. Det har derfor ingen betydning at forbyde pesticider, kun fordi de indeholder PFAS.

TFA i nedbør

Der kan forventes en gennemsnitlig TFA-koncentration på 0,2 - 0,5 µg/liter nedbør. Dette alene er mere end grænseværdien for pesticider i grundvandet. Målinger af TFA fra PFAS viser, at indholdet af TFA er det samme for økologisk og konventionelt dyrkede arealer. Herunder viser målinger, at grundvandet under Danmarks længst fungerende økologiske landbrug Svanholm (40 år) er tilsvarende konventionelt dyrket landbrugsjord. Det beviser, at bidraget fra landbrugets anvendelse af pesticider er uden – eller med meget lille – betydning.

TABEL 5. Kort-tids screening af jorde for omdannelse af modelpesticider til TFA i jordslurry. Koncentrationerne angiver TFA-koncentrationen i jordslurriens vandfase. Koncentrationerne er korrigeret for fordampning af vand under inkubationen. VAP-jordene er konventionelt drevet, Svanholm-jordene er økologisk drevet (n=1, RSD angiver variationen af dobbeltinjektion).

	VAP Jyndeved		VAP Lund		VAP Fårdrup		Medie kontrol	
	Middel (µg/L)	RSD (%)	Middel (µg/L)	RSD (%)	Middel (µg/L)	RSD (%)	Middel (µg/L)	RSD (%)
Fluopyram	2,7	1,5	2,9	5,7	2,4	2,0	0,3	14,3
Diflufenican	2,3	5,3	1,3	0,0	1,1	0,0	0,3*	-
Trifluralin	2,4	0,0	3,2	1,3	1,8	0,0	<0,2	-
Fluazifop-P-butyl*	4,0	1,0	6,1	2,1	8,1	2,5	0,3*	-
Fluazinam	9,3	2,2	13,1	1,3	10,4	0,4	0,5	0,0
tau-Fluvalinat	0,8	5,3	2,8	2,9	4,0	1,0	<0,2	-
Mefentrifluconazol	0,9	9,1	1,6	2,6	1,4	0,0	0,2*	-
Negativ kontrol**	<0,2	-	0,8	5,3	<0,2	-	0,2	-

	Svanholm Sv1		Svanholm Sv3		Svanholm Sv6	
	Middel (µg/L)	RSD (%)	Middel (µg/L)	RSD (%)	Middel (µg/L)	RSD (%)
Fluopyram	2,5	1,4	9,9	0,8	4,0	0,0
Diflufenican	0,6	-	1,8	4,5	0,9	4,3
Trifluralin	5,3	3,1	3,4	1,2	2,1	2,0
Fluazifop-P-butyl*	4,8	0,9	6,1	6,0	3,6	3,4
Fluazinam	21,8	0,9	11,3	4,7	12,0	0,3
tau-Fluvalinat	1,7	4,8	1,2*	-	0,4*	-
Mefentrifluconazol	0,5*	-	1,8	7,0	0,7*	-
Negativ kontrol**	<0,2	-	0,5*	-	0,3	-

*Forøget usikkerhed idet ratioen mellem arealet af toppen ved m/z 113 → 69 og m/z 113 → 113 i den ene af de to bestemmelser afveg mere end 35% fra ratioen i standarderne.

**Kun afdampet solvent.

Kilde: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2024/12/978-87-7038-688-3.pdf>

TFA i havvand

TFA findes i havvand i koncentrationer på 20 - 250 µg/l, hvilket svarer til mere end grænseværdien for pesticider i drikkevand (100 µg/l).

TFA i havet stammer primært fra nedbrydning af fluorede gasser i atmosfæren, herunder kølemedier, der frigives fra klimaanlæg og drivmidler fra spraydåser.

Kilde: <https://www.kemifokus.dk/trifluoroeddikesyre/>

Forbuddet er i strid med tidligere folketingsbeslutning

I 2023 blev der i folketingssalen fremlagt et beslutningsforslag om forbud mod PFAS i pesticider. Forslaget blev forkastet med et stort flertal. Det aktuelle forbud mod pesticiderne er derfor i strid med tidligere forkastet forslag. Der er **ikke** fremkommet nye oplysninger, der ikke var tilgængelige på tidspunktet for det

forkastede beslutningsforslag. Forkastningen af forslaget er derfor stadig gældende. Den beslutning kan Miljøstyrelsen ikke hæve sig over.

B 43 Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod PFAS i pesticider i landbruget.

Sagsgang:

Fremsat 09-11-2023

1. behandlet/henvist til udvalg 14-12-2023 |

Betænkning afgivet 25-04-2024

2. behandlet/forkastet 16-05-2024

Ministerområde:

Miljøministeriet

Resumé:

Det foreslås, at regeringen arbejder for at indføre et forbud mod PFAS i sprøjtegift og pesticider på EU-niveau. Indtil et forbud indføres i EU, foreslås det, at regeringen fremsætter et lovforslag, der forbyder brug af pesticider med PFAS i Danmark.

Afstemning:

Forslaget blev forkastet. For stemte 21 (SF, EL, RV og ALT), imod stemte 86 (S, V, DD, LA, M, KF og DF), hverken for eller imod stemte 2 (UFG).

<https://www.ft.dk/samling/20231/beslutningsforslag/b43/index.htm>

Proportionalprincippet hjemmel:

- **Dansk forvaltningsret** – ulovbestemt retsprincip
- **EU-retten** – art. 5 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU)
- **EMRK** (Den Europæiske Menneskerettighedskonvention) – proportionalitet spiller en central rolle

Konklusion:

Forbud mod pesticider, der indeholder PFAS, er i strid med EU's proportionalitetsprincip.

I henhold til dette princip skal EU-foranstaltninger

- **være egnede til at nå det ønskede mål**
- **være nødvendige for at nå det ønskede mål**
- **ikke pålægge den enkelte en byrde, der er urimeligt stor i forhold til det mål, der skal nås (proportionalitet i snæver betydning).**

Landbrugets anvendelse af pesticider med indhold af PFAS udgør en **uvæsentlig** del af den samlede PFAS-belastning.

Indhold af PFAS i atmosfæren er større end grænseværdien for godkendelse af pesticider i Danmark. Tilsvarende er indholdet af PFAS i havet globalt højere end grænseværdien for pesticider.

Indhold af PFAS i økologisk dyrket jord har samme indhold som i konventionelt dyrket jord.

Sagt med andre ord: PFAS og nedbrydningsproduktet TFA fra pesticider udgør ingen risiko for drikkevandet og menneskers sundhed og levealder.

Miljøstyrelsen bør gå efter de lavest hængende frugter – i stedet for at prøve at plukke den højest i træet.

Eventuelle forbud eller begrænsninger bør foretages i samarbejde med andre EU-lande. Forureningen er global, og forbud mod pesticider i Danmark nationalt er uden virkning for forureningen.

Miljøstyrelsen bør i stedet rette fokus mod effekter, der kan gøre en forskel.